

luonnos 27.9.2023

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
27.9.2023

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS EI-TUOTANNOLLISIA INVESTOINTEJA KOSKEVASTA KORVAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Ei-tuotannollisia investointeja koskeva korvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 73 artiklassa. Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022).

Kansallisesti ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 9 §:n 5 momentin, 11 §:n 5 momentin ja 15 §:n 5 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta. Edellä mainittujen säännösten nojalla on annettu valtioneuvoston asetus ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta (128/2023). Asetuksella säädetään tarkemmin ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen myöntämisperusteista, korvattavista kustannuksista, korvauksen määrästä ja myöntämisestä sekä korvauksen maksamisesta.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen luonnonsuojeluliitolta, WWF Suomelta, Natur och Miljö rf:ltä ja Suomen riistakeskukselta.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Asetusta muutettaisiin siten, että suunnittelukustannukset eivät olisi enää korvattavia kustannuksia. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin tarkemmin korvaukseen tehtävistä vähennyksistä.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

9 § 1 mom.

Asetuksen 9 §:n 1 momenttia muutettaisiin siten, että hankkeen suunnittelukustannukset eivät olisi enää korvattavia kustannuksia. Vuodesta 2024 lähtien suunnittelukustannuksista olisi mahdollista saada korvausta Neuvo 2030- järjestelmän kautta, eivätkä ne olisi enää tämän asetuksen mukaan korvattavia kustannuksia. Näin estettäisiin se, että hankesuunnitelman laatiminen tulisi rahoitetuksi sekä neuvonnan että ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen kautta.

11 §

Pykälään tehtäisiin vastaava muutos kuin 9 §:ään. Hankkeen suunnittelukustannukset eivät olisi enää korvattavia kustannuksia. Vuodesta 2024 lähtien suunnittelukustannuksista olisi mahdollista saada korvausta Neuvo 2030- järjestelmän kautta, eivätkä ne olisi enää tämän asetuksen mukaan korvattavia kustannuksia.

17 a §

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 a §, jossa säädettäisiin tukeen tehtävästä vähennyksestä. Tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 38 §:n 1 momentissa säädetään ei-tuotannollisia investointeja koskevaan korvaukseen tehtävistä vähennyksistä ja seuraamuksista. Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvausten alentamisperusteista sekä vähennysten ja seuraamusten laskennasta. Asetuksen 17 a §:ssä säädettäisiin tukikelvottomien kustannusten vuoksi tehtävästä vähennyksestä. Ehdotettu vähennys vastaisi päättyneenä ohjelmakautena sovellettua vähennystä, joka perustui Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 soveltamissäännöistä yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän, maaseudun kehittämistoimenpiteiden ja täydentävien ehtojen osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 63 artiklaan. Vähennystä voitaisiin soveltaa, jos tukikelvottomat kustannukset olisivat yli 10 prosenttia hyväksyttävistä kustannuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vähennyksen kohtuullistamismahdollisuudesta. Tämä poikkeaisi aiemman ohjelmakauden mukaisesta sääntelystä, jolloin vaihtoehtona oli vain joko vähennyksen käyttäminen tai käyttämättä jättäminen. Vähennystä ei momentin mukaan kuitenkaan tehtäisi, jos korvauksensaaja pystyy osoittamaan, että korvauksen oikeuttamattomien kustannusten ilmoittaminen johtuu korvauspäätöksen tai sovellettavien säädösten tulkinnanvaraisuudesta. Vähennystä voitaisiin myös kohtuullistaa, jos vähennyksen suorittaminen täysimääräisenä olisi olosuhteet huomioon ottaen kokonaisuutena tarkasteltuna kohtuutonta.

5. Taloudelliset vaikutukset

Asetukseen ehdotetuilla muutoksilla ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit). Vuoden 2023 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 286,560 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 123,221 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 163,339 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus määrarahasta on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Ei-tuotannollisia investointeja koskevan korvauksen osuus momentin määrarahasta on 3,000 miljoonaa euroa.

Asetusehdotuksessa esitetty suunnittelukustannusten korvaaminen Neuvo 2030-järjestelmän kautta vuodesta 2024 lähtien on huomioitu CAP-suunnitelman rahoituskehyksessä.

Ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten, valtion talousarvion ja henkilötyövuosien puitteissa.

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta antoivat...

7. Laintarkastus

8. Voimaantulo

Asetus olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024. Vuonna 2023 jätettyihin investointikorvausta koskeviin hakemuksiin sovelletaan 9 §:n 1 momentin ja 11 §:n 1 momentin sijaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Vuonna 2023 jätettyjen hakemusten osalta suunnittelukustannukset olisivat siten vielä korvattavia kustannuksia.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen ei-tuotannollisia investointeja koskevasta korvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.